

ע"פ 4217/22 - דמיטרי סטוקלוב, ספיר פרנקו נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

ע"פ 4217/22

ע"פ 4457/22

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המערער בע"פ 4217/22: דמיטרי סטוקלוב

המערערת בע"פ 4457/22: ספיר פרנקו

נ ג ד

המשיבה בע"פ 4217/22 ובע"פ מדינת ישראל
4457/22:

ערעורים על החלטותיו של בית משפט השלום
לתעבורה בבאר-שבע מיום 8.6.2022 בתת"ע
1825-09-21 ובתתע"א 774-10-21

בשם המערערים בע"פ 4217/22 עו"ד רבקה ג'אן
ובע"פ 4457/22:

פסק-דין

לפני ערעורים על שתי החלטות שנתן בית המשפט לתעבורה בבאר שבע (השופטת א' ח' בר; להלן: המותב או השופטת) ביום 8.6.2022 בתת"ע 1825-09-21 ובתתע"א 744-10-21 שלא לפסול את עצמו מלדון בעניינם של המערערים. נוכח הדמיון בין שני הערעורים שלפניי ובין הסוגיות שמועלות בהם, כפי שיפורט להלן, ראיתי לנכון לדון ולהכריע בהם במאוחד.

עמוד 1

1. נגד המערערים - אשר מיוצגים על ידי אותה באת-כוח (להלן: הסניגורית) - הוגשו כתבי אישום נפרדים לבית המשפט לתעבורה בבאר שבע, בהם מיוחסת לכל אחד מהם עבירה של נהיגה בשכרות. כתב האישום נגד המערער בע"פ 4217/22 (להלן: המערער) הוגש ביום 6.9.2021, ואילו כתב האישום נגד המערערת בע"פ 4457/22 (להלן: המערערת) הוגש ביום 4.10.2021. שני ההליכים נותבו בחודש אוקטובר 2021 בפני המותב: בהליך הנוגע למערער ניתנה החלטה בנושא ביום 10.10.2021, ובהליך הנוגע למערערת התקיים דיון בפני המותב ביום 24.10.2021.
2. בהליך הנוגע למערער התקיים דיון הוכחות והוגשו סיכומים, וביום 11.5.2022 ניתנה הכרעת דין מרשיעה בעניינו. ביני לביני, בהליך הנוגע למערערת התקיימו מספר דיונים, ופרשת התביעה הסתיימה לאחר דיון שהתקיים ביום 27.3.2022.
- ביום 2.6.2022 הגיש המערער בקשה לפסילת המותב מלדון בהליך המתנהל בעניינו. בבקשתו התמציתית טען המערער כי בין המותב ובין ראשת שלוחת תביעות תעבורה נגב במשטרה (להלן: ראשת השלוחה) - שהיחידה בניהולה מייצגת את המשיבה בהליך - מתקיימים "יחסי חברות עמוקים מזה שנים רבות". זאת, בין היתר, על רקע עבודתן המשותפת של השתיים כתובעות תעבורה, טרם מינוי השופטת לתפקיד שיפוטי בחודש ינואר 2021. הסניגורית הסבירה כי היא עצמה שירתה יחד עם השופטת וראשת השלוחה "תקופה לא קצרה" והייתה עדה ליחסים הקרובים בין השתיים. כמו כן צוין כי ראשת השלוחה נכחה באולם במהלך מספר דיונים שהתקיימו בהליך.
3. המשיבה הודיעה ביום 7.6.2022 על התנגדותה לפסילת המותב, וטענה, בין היתר, כי הבקשה הוגשה "לכאורה" בעקבות הרשעת המערער. עוד הודגש כי ראשת השלוחה אמנם נכחה באולם "אך לא הייתה שותפה לדיון", שכן עורכי דין אחרים טענו בשם המשיבה.
- ביני לביני, ביום 6.6.2022 - בבוקר הדיון שנקבע בהליך הנוגע למערער - הגישה המערערת בקשת פסלות בנוסח זהה לבקשה מטעם המערער. במהלך הדיון שהתקיים בהמשך אותו היום, חזרה הסניגורית על האמור בבקשת הפסלות והדגישה כי בנסיבות העניין מתקיימת עילת הפסלות הסטטוטורית שבסעיף 77א(1)א(1) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט) - כלומר, "קרבה ממשית" בין המותב ל"צד להליך, בא כוחו או עד מרכזי". עוד טענה הסניגורית כי הגישה את בקשות הפסלות בעקבות "מידע שהתגלה [לה] לא מזמן". בתגובה לבקשת המותב לפירוט בהקשר זה, ציינה הסניגורית "ראשית, יש את עניין המניעות שזה לא עניין חדש [...]", וכן כי נודע לה לאחרונה על "טיסה משותפת" של המותב ושל ראשת השלוחה - ולגישת הסניגורית, "זו תהיה עצימת עיניים מוחלטת והיתממות לחשוב שאין דיבור על תיקים בניהולה של ראש השלוחה". כמו כן טענה הסניגורית כי התחוויר לה ש"בית משפט זה הפך להיות 'חדר התייעצות' של תביעות תעבורה נגב". הסניגורית הוסיפה כי החלטות שניתנו לאורך ההליך מוכיחות כי המותב פועל מתוך נטייה לטובת המשיבה, אך ציינה "כרגע בעל פה כשלא כל התיקים מולי, קצת קשה לי להפנות בשליפה לעוד כמה החלטות [...]".
4. ביום 8.6.2022 נתן המותב החלטות זהות בשני ההליכים ודחה את בקשות הפסלות. נקבע כי הבקשות הוגשו בשיהוי ניכר, שכן הבקשה בעניינו של המערער הוגשה לאחר מתן הכרעת הדין והבקשה בעניינה של המערערת הועלתה בסוף פרשת התביעה. עוד נקבע כי לא בהכרח תקום עילת פסלות בכל מצב שבו מתקיימת קרבה בין המותב לעורך דין ממשרדו של בא-כוח אחד הצדדים, וכי יש לבחון כל מקרה לגופו. בענייננו, כך הודגש, ראשת השלוחה כלולה ברשימת המניעויות של המותב ואינה מופיעה בהליכים המתנהלים לפניו, ובנסיבות אלו, העובדה שעורך דין אחר

משלוחת תביעות התעבורה מופיע בפני המותב - אינה מקימה עילת פסלות.

5. מכאן הערעורים שלפניי, במסגרתם עומדים המערערים על הטענות שהעלו בבית המשפט קמא וטוענים כי ככל שהדבר נוגע להליכים פלייט, לשם הוכחת עילת פסלות "יש להסתפק בקיומו של חשש סביר לקיומו של משוא פנים" ואין צורך בחשש ממשי, וכן כי יש ליתן משקל מוגבר למראית פני הצדק. עוד מלינים המערערים על כך שהחלטת הפסלות נעדרת התייחסות "למערכת היחסים הספציפית" בין המותב לראשת השלוחה.

6. המערערים מוסיפים ומפרטים על החלטות שונות שנתן המותב במסגרת שני ההליכים - כמו גם בהליך אחר שבו מייצגת הסניגורית - ואשר ממחישות, לגישתם, את נטייתו של המותב לטובת המשיבה. כך למשל, המערערת מפנה להחלטה שבה נקבע כי אין הצדקה לדחות את שמיעת פרשת ההגנה אך בשל העובדה שטרם ניתנה החלטה בבקשה לעיון בחומר חקירה. החלטה זו מעידה, לטענת המערערת, על עמדת המותב לפיה לחומרי החקירה לא תהיה כל השפעה - ומכאן שדעתו "ננעלה" ביחס לתוצאת ההליך. בדומה, המערער מפנה להכרעת הדין בעניינו אשר, לגישתו, "מתעלמת באופן ברור מהראיות" ואף "מהווה בעצם סיכומי תביעה". כמו כן טוענים המערערים כי החברות בין המותב לראשת השלוחה "מחזקת את החשדות באשר לקיומם של 'דיונים במעמד צד אחד'".

7. עוד נטען כי ראשת השלוחה מוגדרת במערכת "נט המשפט" כגורם המייצג את המשיבה בהליך נגד המערער, וכן כי היא נוכחת באולם הדיונים של המותב כ"דבר שבשגרה". באופן ספציפי נטען כי ראשת השלוחה נכחה בדיון בעניינה של המערערת ביום 6.3.2022 ו"ניהלה את הליך ההוכחות, יחד עם התובע [...] תוך שמתקיים דיון על הראיות בין השופטת ל[ראשת השלוחה]", וכן כי היא נכחה בדיון בעניינו של המערער ביום 11.5.2022.

מכל מקום, ואף אם ראשת השלוחה עצמה אינה מייצגת בהליכים, המערערים סבורים כי החברות בין המותב לראשת השלוחה מקימה כשלעצמה חשש ממשי למשוא פנים מצד המותב. זאת, כך המערערים, מכיוון שהתובעים בשלוחת תביעות נגב כפופים במישרין לראשת השלוחה ופועלים בהנחייתה, וכן מכיוון שכל זיכוי בתיק תעבורה מוביל לתוצאות אשר "משפיעות באופן ישיר" על ראשת השלוחה. זאת, שכן התחקיר הפנימי שנערך בעקבות זיכויים משפיע לטענתם על "מדד התפקוד" של ראשת השלוחה ועלול לפגוע בקידומה בשורות המשטרה. באופן דומה, כך נטען, החלטות שניתנות לטובת המשיבה "מקדמות" את ראשת השלוחה במשטרה "בזכות סך הרשעות מרשים" ואף מובילות להעלאת שכרה.

8. באשר למועד העלאת טענת הפסלות, המערערים מודים כי בקשות הפסלות אכן הוגשו "בשיהוי ובשלב מתקדם של ההליך". ואולם, כך המערערים, הדבר נבע מ"זהירות מוגברת" של הסניגורית בהקשר זה, נוכח ההשלכות הפוטנציאליות של הגשת בקשת פסלות, וכן מהעובדה שהסניגורית התוודעה רק בחודש מאי 2022 לחופשה המשותפת של המותב וראשת השלוחה. המערערים מוסיפים כי החליטו להגיש את בקשותיהם "כאשר החשש למשוא הפנים הפך למוכח וממשי בהחלטות שיפוטיות, באופן ניהול אולם בית המשפט" ובעקבות פגיעה בזכויותיהם.

9. עיינתי בערעורים על נספחיהם ובאתי לידי מסקנה כי דינם להידחות מחמת השיהוי המובהק שבו לוקות בקשות הפסלות. כפי שפורט לעיל, המערערים ידעו עוד בחודש אוקטובר 2021 שההליכים בעניינם יישמעו בפני המותב. במסגרת בקשות הפסלות אף ציינה הסניגורית כי ידעה זה מכבר על החברות בין המותב לראשת השלוחה, נוכח היכרותה האישית עמן - מה גם שראשת השלוחה נכללה, כאמור, ברשימת המניעויות של המותב אשר פורסמה באתר

הרשות השופטת. חרף זאת המתנינו המערערים והגישו את בקשות הפסלות רק בחודש יוני 2022, למעלה משבעה חודשים לאחר ניתוב ההליכים לניהול של המותב, ולאחר שההליכים הגיעו לשלבים מתקדמים.

10. לא מצאתי מקום לקבל את ההסברים שהציגו המערערים להשתהותם, ובפרט אציין כי נוכח ידיעתה האישית של הסניגורית על הקשר הקרוב הנטען בין המותב וראשת השלוחה, הגילוי על החופשה הנטענת של השניים אינו מצדיק את אי-העלאת טענת הפסלות לפני חודש מאי 2022. הוא הדין ביחס לטענה בדבר מעורבות ראשת השלוחה בדיון מיום 6.3.2022 - אשר התקיים, כאמור, שלושה חודשים טרם הגשת בקשות הפסלות - מה גם שראשת השלוחה אינה מוזכרת בפרוטוקול הדיון והמערערת לא הגישה בקשה לתיקונו.

התנהלותם הדיונית של המערערים סותרת, אפוא, את החובה המוטלת על בעל דין לטעון לפסלות המותב "מיד לאחר שנודעה לו עילת הפסלות" (סעיף 146(ג) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982), ובהקשר זה נפסק לא אחת: "טענת פסלות אינה בגדר 'נשק סודי' שאותו רשאי בעל דין לשמור באמתחתו לעת מצוא [...] על בעל דין שבחר שלא להעלות טענת פסלות לאלתר לקחת בחשבון שמדובר בטעם המצדיק את דחיית הטענה, אם יבחר להעלותה בהמשך" (ע"פ 4164/21 טויטו נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (5.7.2021)). בנסיבות העניין שלפנינו, די בשיהוי מובהק זה כדי לדחות את שני הערעורים.

11. לכך יש להוסיף כי חלק משמעותי מטענות המערערים - לרבות הפירוט על ההחלטות השונות שמהן עולה, לטענתם, נטייה לטובת המשיבה, וכן הפירוט על האינטרס שלטענתם קיים לראשת השלוחה בתוצאות ההליכים שמנהלת יחידתה - כלל לא הועלו בבקשות הפסלות. משלא ניתנה למותב הזדמנות להתייחס לטענות הללו, אין מקום לדון בהן לראשונה במסגרת הערעורים שלפניי - שכן "אין להלום שימוש בערעור פסלות בתור 'מקצה שיפורים' לבקשת פסלות לאקונית, אשר במסגרתה נמנע המערער מלהביא את מלוא נימוקיו בפני המותב" (ע"פ 1507/22 טרביאן נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (1.3.2022)).

12. מן הטעמים המפורטים לעיל, נדחים שני הערעורים. עם זאת, בשולי הדברים מצאתי מקום להעיר כי למען ניקיון הדעת רצוי להימנע ממצב שבו גורם המופיע ברשימת המניעויות של המותב יהיה נוכח בדיונים שמתקיימים בפני אותו המותב.

ניתן היום, י"ח בתמוז התשפ"ב (17.7.2022).

ה נ ש י א ה